

Zorginstituut Nederland

Zorginstituut magazine

75 jaar

Pakketbeheer

Voorwoord

75 jaar bijdragen aan gezondheid

Dit jaar is het 75 jaar geleden dat de Ziekenfondsraad werd opgericht. Sindsdien adviseren wij over het basispakket van verzekerde zorg en dragen wij al 75 jaar bij aan gezondheid en een gezonde samenleving. Dat deden we, dat doen we en dat blijven we doen.

Natuurlijk is er in al die jaren veel veranderd. Het Zorginstituut staat in verbinding met de samenleving en we bewegen daarin mee. Daardoor veranderde in de loop der tijd de invulling van onze taken en werk. Ook verhouden we ons nu anders tot die samenleving. Beter dan vroeger realiseren we ons nu dat de samenleving bestaat uit verschillende mensen; de gemiddelde mens bestaat niet. Als we belangrijk willen blijven voor de samenleving, moeten we dus belangrijk zijn voor al die individuele mensen die die samenleving vormen. Dat vereist van ons een veel persoonsgerichtere houding. Met de introductie van passende zorg maakten we daarin natuurlijk al een grote stap, en daar gaan we de komende jaren mee verder.

We bewegen mee met de samenleving, maar volgen ook de beweging die de overheid maakt. Daarin moeten we onze eigen rol definiëren. We kunnen achterover leunen, zoals de overheid lange tijd heeft gedaan. Maar ik denk dat het ons beter past om te kiezen voor meer betrokkenheid bij het individu, zodat we over diens schouder mee kunnen kijken hoe het gaat. En zo beter kunnen bepalen wat voor zorg iemand nodig heeft of welke zorg bij hem of haar past. Dat betekent ook dat we ons moeten laten informeren over hoe onze pakketadviezen of kwaliteitsbeleid uitpakken voor al die mensen apart. Dat vraagt van ons een andere benadering. Een waarbij we niet alleen aan bestuurstafels praten over wat goede en passende zorg is, maar ook actief op zoek gaan naar de verhalen van mensen. Alleen dan kunnen we ook in de toekomst een functionele bijdrage leveren aan gezondheid en een gezonde samenleving. Met passende, persoonsgerichte zorg voor ieder mens.

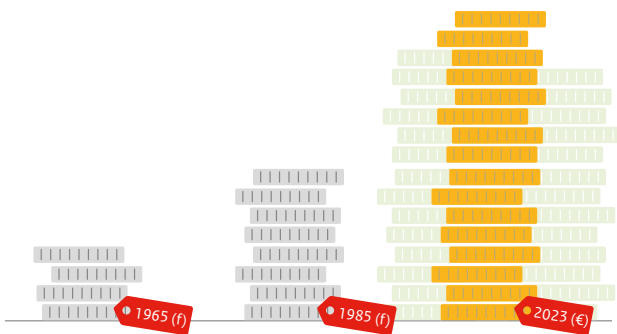
Sjaak Wijma
Voorzitter Zorginstituut Nederland

Feiten & Cijfers

124 ambtenaren

telde de Ziekenfondsraad in 1949.

De totale uitgaven aan het basispakket van het Ziekenfonds (ZFW) stegen van minder dan **1 miljard gulden** in 1965 naar meer dan **10 miljard gulden** in 1985. In 2023 bedroegen de uitgaven aan het basispakket van de Zvw **54,8 miljard euro**.

€ 2.900.000

per patiënt kost een behandeling met geneesmiddel Libmeldy. Daarmee is dit het duurste geneesmiddel tot nu toe.

€ 33.400.000.000

bedroegen de uitgaven aan de langdurige zorg in 2023

(op basis van gegevens t/m het 3^e kwartaal).

Bijna

18.000.000

Nederlanders hebben anno 2024 recht op goede verzekerde zorg.

1949-2024

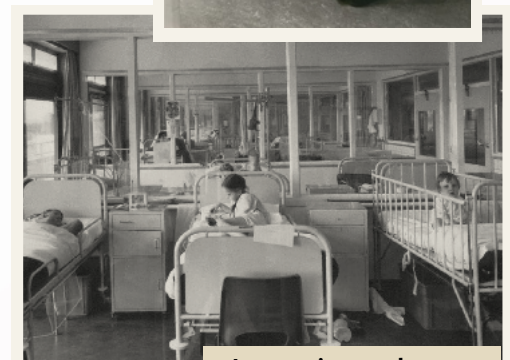
Pakketbeheer door de jaren heen

Vijfenzeventig jaar geleden werd de Ziekenfondsraad opgericht. Een belangrijke taak van deze verre voorganger van het Zorginstituut was het beheer van het ziekenfondspakket. In deze jubileumeditie leiden wij u via spraakmakende adviezen en opvallende standpunten door de geschiedenis van vijfenzeventig jaar pakketbeheer.

BRON: PINTEREST.COM

Impressie van de zorg in de jaren vijftig en zestig

4 januari 1949 Oprichting Ziekenfondsraad

De Ziekenfondsraad kreeg van minister van Sociale Zaken M. Joekes de taak om "in het belang van de volksgezondheid een goede geneeskundige verzorging van de bevolking door de werkzaamheid van het ziekenfondswezen te bevorderen." Hiervoor kreeg de Ziekenfondsraad een aantal bevoegdheden, waaronder toezicht, beheer, subsidiëring en advisering aan de minister, voorafgaand aan alle wetgeving op ziekenfondsgebied.

1968

AWBZ wordt van kracht

De Ziekenfondsraad werd ook verantwoordelijk voor adviezen over het pakket van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten). Vanuit de AWBZ werden onverzekerde risico's en andere langdurige zorg vergoed. Deze wet verving eerdere wetten en regelingen, zoals de Wet op de Bejaardenoorden.

Jaren zeventig

Eigen bijdrage

De Raad wees zowel in 1968 als 1972 regeringsvoorstellen unaniem van de hand om een eigen risico of eigen bijdrage in te voeren. "Alle partijen in de Raad geven de toegankelijkheid van de sociale-ziektekostenverzekering voorrang boven bezuinigingsoverwegingen." Pas tien jaar later stond de Raad hier minder afwijzend tegenover. Dat leidde onder meer tot de invoering van de 'medicijnknaak'; per afgeleverd geneesmiddel moesten ziekenfondsverzekerden 2,5 gulden eigen bijdrage betalen.

1971-1972

Advies anticonceptiepil

In 1971 sprak de Raad zich uit tegen opname van de pil in het pakket. Na een dwingende, nieuwe adviesaanvraag van de Tweede Kamer, een jaar later, bracht de Raad alsnog een positief advies uit en kwam de pil in het pakket.

1991

De trechter van Dunning

In 1991 publiceerde de Commissie Dunning het advies 'Kiezen of delen' met medisch inhoudelijke, financiële en maatschappelijke richtlijnen voor opname van verstrekkingen in het basispakket. Deze richtlijnen werden bekend onder de noemer 'de trechter van Dunning'. Hoewel niet een-op-een overgenomen, is de trechter nog altijd een inspiratiebron voor het pakketbeheer.

*veilige SEKS
is geen LUXE!*

Jaren tachtig

Oppoetsen imago

Van tijd tot tijd stak de discussie over het wel of niet vergoeden van de anticonceptiepil weer de kop op. Dreigde de pil uit het pakket te raken, dan leidde dat vaak tot demonstraties, zoals deze, in mei 1983.

1 juli 1999

CVZ neemt de taken van de Ziekenfondsraad over

De slogan van de nieuwe organisatie luidt: 'Wegbereider in het hart van de gezondheidszorg'.

BRON: ANP-ARCHIEF.NL

2000

CVZ geeft eerste advies over vergoeding Viagra

Het CVZ adviseerde om de Viagra-pil alleen in het ziekenfondspakket op te nemen voor diabetici en dwarslaesiepatiënten, met een maximum van acht pillen per maand. Vergoeding voor alle mensen met erectiestoornissen wordt te duur, meende het CVZ: bij een vergoeding van acht pillen per maand, stijgen de kosten dan al gauw tot driehonderd miljoen gulden per jaar, schatte het college in.

2004

CVZ-voorzitter Hillen suggereert rollator uit het Ziekenfondspakket te halen

In het programma *Buitenhof* opperde Hillen dat de rollator en andere voorzieningen uit het pakket worden gehaald. Dat leidde tot veel commotie en protest: "De weg die Hillen inslaat, is onbeschaafd en een christen onwaardig", aldus de Wageningse gezinssocioloog prof. dr. Kees de Hoog.

2006

Invoering Zorgverzekeringswet (Zvw)

Kenmerken van de Zorgverzekeringswet zijn de verzekerings- en acceptatieplicht. De verzekeringsplichtigen moeten zich verzekeren en de verzekeraars zijn verplicht iedereen te accepteren. De overheid stelt de inhoud van de basisdekking vast. Met de invoering van de zorgverzekering verviel het onderscheid tussen particuliere ziektekostenverzekeringen en ziekenfonds.

Minister Hans Hoogervorst van VWS voerde in 2006 de Zvw in.

BRON: HOLLANDSE HOOGTE

2003

Eerste standpunt CVZ over medicinale cannabis

Het CVZ oordeelde dat cannabis niet kan worden gezien als een rationele farmacotherapie en behoort daarom niet tot het basispakket.

BRON: SHUTTERSTOCK

2012

Advies CVZ: geneesmiddelen voor ziekte van Pompe en van Fabry worden niet vergoed

Niet eerder leidde een advies van het CVZ (of zijn voorganger) tot zoveel maatschappelijke commotie. Nog steeds wordt vaak verwezen naar dit advies omdat de hoge prijs van deze medicijnen een belangrijke factor was in het besluit de middelen niet te vergoeden.

1 april 2014

CVZ wordt Zorginstituut Nederland

Omdat het CVZ een aantal nieuwe taken kreeg toebedeeld, zoals het verbeteren van de kwaliteit van zorg in het algemeen en het bevorderen van vernieuwing en verbetering van beroepen en opleidingen in de zorg, veranderde de naam van de organisatie op 1 april 2014 in Zorginstituut Nederland.

April 2019

Standpunt

Hooggebergtebehandeling

Eind 2019 oordeelde het Zorginstituut dat hooggebergtebehandeling bij zeer ernstige astma niet effectiever is dan longrevalidatie op zeeniveau. Aanbieders van deze astmazorg vochten dit standpunt via de rechter aan. In april 2022 stelde de Rechtbank Amsterdam uiteindelijk dat het Zorginstituut zorgvuldig had gehandeld bij de inname van zijn standpunt.

Eind 2020

Introductie

Passende zorg

Met het advies *Samenwerken aan passende zorg de toekomst is nú* namen het Zorginstituut en de NZa het voortouw in de beweging naar passende zorg.

Februari 2018

Zorginstituut adviseert: Spinraza® tegen huidige prijs niet in basispakket

De prijs voor het middel tegen de zeldzame spierziekte SMA is zo hoog, dat het middel niet kosteneffectief is. Het Zorginstituut adviseerde het middel dus niet tegen deze prijs te vergoeden. Het advies leidde tot veel commotie bij patiënten. Artikelen in de media over veelal jonge SMA-patiëntjes leidden ook tot veel publieke aandacht en tot Kamervragen.

Voorjaar 2022

#DeZorgvanMorgen

Het Zorginstituut lanceerde de bewustwordingscampagne #DeZorgvanMorgen over de toekomst van de zorg.

Bronnen Voor dit overzicht hebben we grotendeels geput uit het jubileumnummer van het *Zorginstituut Magazine* uit 2019, geproduceerd ter gelegenheid van het zeventigjarig bestaan van het Zorginstituut. Daarnaast hebben we grotendeels geput uit ons eigen archief. Overige bronnen staan vermeld bij het betreffende beeldmateriaal. **Disclaimer** Van enkele, met name de oudere foto's zijn de rechthebbenden niet meer te achterhalen. De redactie heeft zich ingespannen om datgene te doen wat redelijkerwijs van haar kan worden verwacht om de rechten van de auteursrechthebbenden op de beelden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die menen rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met de redactie.